

Doorzoek handboek Juridische Leidraad Beslag

Toon meer velden

Wis filters

Juridische Leidraad Beslag

9.0 Bijzondere situaties

9.1 Verrekening en beslag

9.1.1 Verrekening tijdens beslag algemeen

Als de derde-beslagene zowel een schuld als een (tegen)vordering heeft op de beslagene dan mag de derde-beslagene zijn schuld verrekenen met de beslagen vordering mits is voldaan aan een van beide van de volgende voorwaarden (art. 6:130 BW):

- De tegenvordering is ontstaan en opeisbaar geworden voordat beslag werd gelegd, of
- de tegenvordering vloeit uit dezelfde rechtsverhouding voort als de beslagen vordering.

In alle andere gevallen gaat het beslag voor.

Het enkele feit dat het bestaan van de tegenvordering en de intentie om te verrekenen niet al in de verklaring van artikel 476a Rv is vermeld, staat op zich niet aan verrekening in de weg. Wel is van belang dat de derde-beslagene onmiddellijk nadat hij van het bestaan van de mogelijkheid tot verrekening op de hoogte is gekomen, de beslaglegger daarvan in kennis stelt.

9.1.2 Verrekening van een terugvordering met uitkering tijdens beslag

Als er beslag ligt of wordt gelegd op een uitkering en de tegenvordering heeft betrekking op ten onrechte verstrekte uitkeringen wanneer is dan aan de in paragraaf 9.1.1. vermelde voorwaarden voldaan?

- **Voorwaarde 1: de tegenvordering is ontstaan en opeisbaar geworden voor leggen beslag**

Voor het ontstaan van een terugvordering is ook civielrechtelijk gezien in ieder geval vereist, dat de beslissing waarmee de uitkering werd toegekend, is ingetrokken. Daarnaast mag men aannemen dat de beslissing tot terugvordering de terugvordering doet ontstaan en opeisbaar maakt. Tevens is verdedigbaar dat deze beslissing zowel voor het ontstaan als voor de opeisbaarheid terugwerkende kracht heeft tot het moment van de feitelijke onverschuldigde betaling. Vergelijk in dit verband de terugwerkende kracht die wordt toegekend aan de vernietiging van rechtshandelingen (art. 3:53 lid 2 in samenhang met art. 3:59 BW).

Het vorenstaande heeft tot gevolg dat wanneer de periode van terugvordering voorafgaat aan het moment waarop beslag is gelegd verrekening altijd mogelijk is, vanaf het moment dat de beslissing tot terugvordering is genomen. Het enkele feit dat deze beslissing wordt genomen nadat het beslag is gelegd, vormt geen beletsel.

- **Voorwaarde 2: de tegenvordering vloeit voort uit dezelfde rechtsverhouding**

Wat moet dit kader worden verstaan onder dezelfde rechtsverhouding? UWV gaat ervan uit dat er alleen sprake is van dezelfde rechtsverhouding als de terugvordering of de opgelegde boete voortvloeit uit het "lopende" recht op uitkering, waarop het beslag rust.

Voorbeeld verrekening terugvordering met uitkering tijdens beslag

Er ligt beslag op de WIA-uitkering en daarna ontstaat een terugvordering wegens ten onrechte verstrekte WW-uitkering over een periode die ligt na de beslaglegging. In dit geval kan de terugvordering niet verrekend worden met de beslagen WIA-uitkering omdat niet is voldaan aan voorwaarde 1 en ook niet aan voorwaarde 2 omdat de terugvordering niet uit dezelfde rechtsverhouding voortvloeit als de WIA-uitkering. Zou er geen beslag hebben gelegen op de WIA-uitkering dan zou het uiteraard wel mogelijk zijn geweest om de WW-terugvordering te verrekenen met de WIA-uitkering.

9.2 Faillissement en beslag

Het faillissement van betrokkene heeft tot gevolg dat al gelegde beslagen vervallen (art. 33 lid 2 Fw). Deze beslagen worden opgenomen in het algemene faillissementsbeslag. Bij faillissement valt de gehele uitkering in de failliete boedel (art. 20 Fw). De gehele uitkering moet dan ook aan de curator worden voldaan (art. 52 lid 2 Fw). Dat geldt ook voor de beslagvrije voet. De rechter-commissaris bepaalt welk gedeelte van de uitkering door de curator aan betrokkene ter zake van zijn levensonderhoud ter hand mag worden gesteld (art. 21 lid 2 Fw). In de praktijk is het overigens niet ongebruikelijk dat de curator UWV verzoekt het door de rechter-commissaris vastgestelde bedrag voor levensonderhoud rechtstreeks aan betrokkene uit te betalen. Opgemerkt zij dat faillissement niet aan verrekening van tegenvorderingen in de weg staat. De mogelijkheden tot verrekening worden door faillissement beperkt noch verruimd.

Let op:

Bij faillissement vervallen alleen de beslagen die ten laste van de failliet zijn gelegd niet de beslagen die ten behoeve van de failliet zijn gelegd. Als de beslaglegger failliet gaat blijft het beslag dus gewoon in stand en moet het beslag gewoon worden uitgevoerd.

9.3 Schuldsanering en beslag

9.3.1 Schuldsanering algemeen

Er zijn twee soorten schuldsaneringsregelingen:

- de buitengerechtelijke of minnelijke schuldsanering
- de wettelijke schuldsanering.

9.3.1.1 Minnelijke schuldsanering

De minnelijke schuldsanering is een schuldsaneringsregeling waarbij de schuldenaar buiten de rechter om tot een afspraak komt met zijn schuldeisers tot geheel of gedeeltelijke aflossing van zijn schulden. In bepaalde gevallen kan de medewerking van de schuldeiser aan zo'n afspraak via de rechter worden afgedwongen. Dat kan als de schuldeiser, die niet wil meewerken, naar het oordeel van de rechter in redelijkheid niet tot weigering van zijn instemming had kunnen komen, in aanmerking genomen de onevenredigheid tussen het belang dat hij heeft bij de uitoefening van de bevoegdheid tot weigering en de belangen van de schuldenaar of van de overige schuldeisers die door die weigering worden geschaad (zie art. 287a Fw)

9.3.1.2 Wettelijke schuldsanering

De wettelijke schuldsaneringsregeling voor natuurlijke personen is met ingang van 1 december 1998 opgenomen in de artikelen 284 tot en met 361 Fw).

Voorwaarde voor toepassing van de wettelijke schuldsanering is dat gebleken is dat er geen reële mogelijkheden zijn om tot een minnelijke schuldsanering te komen (artikel 285 F).

De schuldsaneringsregeling houdt in dat betrokkene, ook wel de saniet genoemd, zich gedurende een periode, die kan variëren van één jaar tot maximaal vijf jaar, moet onderwerpen aan een streng schuldsaneringregime onder toezicht van een bewindvoerder en een rechter-commissaris. De gevolgen binnen het kader van het beslagrecht zijn nagenoeg identiek aan die bij faillissement. Zo vervallen bijvoorbeeld ook bij een schuldsaneringsregeling de eerder gelegde beslagen (artikel 301 lid 3 Fw). Afwijkend in vergelijking met de regeling in faillissement is dat een bedrag gelijk aan de beslagvrije voet buiten de schuldsaneringsboedel blijft (art. 295 lid 2 Fw). Dit bedrag noemt men het vrij te laten bedrag. Dit bedrag moet UWV rechtstreeks aan de betrokkene/uitkeringsgerechtigde uitbetalen terwijl UWV de rest van de uitkering moet betalen aan de bewindvoerder (art. 313 in samenhang met art. 52 lid 2 Fw).

Op grond van artikel 295 lid 3 Fw kan de rechter-commissaris bij schriftelijke beschikking het vrij te laten bedrag verhogen met een in de beschikking vast te stellen nominaal bedrag.

9.3.2 Beslag tijdens wettelijke schuldsanering

De schuldsanering werkt voor vorderingen van derden op de saniet, die ten tijde van de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling bestaan. De schuldsanering werkt ook voor bepaalde met name genoemde vorderingen die op dat moment nog niet bestaan maar die voortvloeien uit een overeenkomst of verbintenis die op dat moment wel al bestaat. Zie daarvoor artikel 299 Fw.

Gelegde beslagen vervallen met ingang van de dag waarop de toepassing van de schuldsaneringsregeling is uitgesproken (art. 301 lid 3 Fw)

Voor de schulden waarvoor de wettelijke schuldsanering niet werkt blijft het beslag in stand of kan alsnog beslag worden gelegd.

Bij deze beslagen is alleen een bedrag voor beslag vatbaar als het door de rechter-commissaris vastgestelde vrij te laten bedrag op een hoger bedrag is vastgesteld is dan de beslagvrije voet. Het verschil tussen dit vrij te laten bedrag en de beslagvrije voet is dan voor beslag vatbaar en dient niet meer te worden afgedragen aan de saniet maar aan de beslaglegger. De afdracht aan de boedel/bewindvoerder blijft hetzelfde.

Let op: Als het vrij te laten bedrag hoger is dan de netto uitkering dan is uiteraard alleen het verschil tussen de netto-uitkering en de beslagvrije voet voor beslag vatbaar.

9.3.3 Mogelijkheid tot verrekening tijdens wettelijke schuldsanering

In vergelijking met faillissement zijn de mogelijkheden tot verrekening in de schuldsaneringsregeling beperkter. Verrekening is uitsluitend mogelijk tussen vorderingen die beide voor de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling zijn ontstaan (art. 307 Fw). Een terugvordering over een periode van voor de schuldsaneringsregeling kan dus wel worden verrekend met een nabetaling over een periode van voor de schuldsaneringsregeling maar verrekening van die terugvordering met een uitkering over een periode die ligt na de uitspraak tot toepassing van de schuldsaneringsregeling is dus niet mogelijk.

9.4 Buitenlands vonnis en beslag

Een buitenlands vonnis heeft alleen dan rechtskracht in Nederland als door een Nederlandse rechter verlof tot tenuitvoerlegging is verleend. Ontbreekt dat verlof, dan heeft het beslag geen werking.

9.5 Beslag voor schulden van echtgeno(o)t(e) uitkeringsgerechtigde.

Zoals in [paragraaf 3.4](#) is aangegeven kan bij echtgenoten, die in gemeenschap van goederen zijn getrouwd, op de uitkering van de ene echtgenoot beslag gelegd worden voor de schulden van de andere echtgenoot.

De Hoge Raad heeft in het arrest van 23 oktober 1998, NJ 1999,130, RvdW 1998, 191 C, ECLI:NL:HR:1998:ZC2749, aangegeven dat een dergelijk beslag in beginsel moet worden gelegd op naam van de uitkeringsgerechtigde echtgenoot, ook al staat de executoriale titel op naam van de andere echtgenoot.

Ook de overbetekening op grond van artikel 475i Rv moet aan de uitkeringsgerechtigde echtgenoot geschieden. Als de beslaglegger niet weet wie van de gehuwden recht heeft op uitkering, kan hij beslag leggen ten laste van beide echtgenoten. In dat geval moeten de beslagformaliteiten ten opzichte van beide echtgenoten worden nageleefd. Deze laatste situatie zal zich in de praktijk niet snel voordoen; wie van de echtgenoten recht heeft op uitkering zal in de regel bij de beslaglegger wel bekend zijn.

Het bovenstaande is van overeenkomstige toepassing als een andere inningwijze dan beslag (zie [hoofdstuk 6](#)) wordt gebruikt.

Let op: M.i.v. 1-1-2018 is het huwelijksvermogensrecht gewijzigd. Bij huwelijken die vanaf 1-1-2018 worden gesloten vallen goederen (waaronder ook vorderingen en schulden vallen) alleen in de gemeenschap als die goederen reeds vóór de aanvang van de gemeenschap aan de echtgenoten gezamenlijk toebehoorden of als die goederen tijdens het huwelijk worden verkregen. Goederen van de echtgenoten die vóór het huwelijk zijn verkregen vallen dus vaak niet in de gemeenschap.

9.6 Cessie en beslag

Cessie en beslag zijn twee verschillende rechtsfiguren. Bij een cessie draagt de schuldenaar de vordering die hij heeft op een derde over aan zijn schuldeiser (ter voldoening van zijn schuld). Uitkeringen zijn onvervreemdbaar en kunnen dus niet door de uitkeringsgerechtigde worden overgedragen aan een ander. Zie hiervoor de artikelen 80 WIA, 65a WAO, 50 ZW 40WW, 39 IOW, 2:64 en 3:61 Wazo en 3:16 onderdeel n en 3:27 onderdeel I Wazo.

Voor loonvorderingen is dit anders. Deze vorderingen kunnen in beginsel wel worden overgedragen maar alleen voor dat gedeelte dat uitgaat boven de beslagvrije voet (art. 7:633 BW). Is een vordering aan een ander gecedeerd dan treft beslag daarop voor een vordering van de beslaglegger op de oorspronkelijke eigenaar/schuldeiser geen doel meer.

In bepaalde gevallen is een cessie echter nietig (zie art. 33 onderdeel d Wet op het consumentenkrediet en art. 3: 84 lid 3 BW) of vernietigbaar (zie art. 3:45 BW).

9.7 Werkgeversbetaling en beslag

In bepaalde situaties betaalt UWV de uitkering uit via de werkgever van de uitkeringsgerechtigde. Wij noemen dat een werkgeversbetaling. UWV maakt dan de bruto-uitkering over aan de werkgever. De werkgever betaalt de uitkering plus de eventuele door de werkgever verschuldigde aanvullingen door aan de uitkeringsgerechtigde. De werkgever moet op het totaal alle loonheffingen inhouden en afdragen.

Als een deurwaarder beslag wil leggen op de uitkering dan is het verstandig de deurwaarder te wijzen op het feit dat de uitkering via de werkgever wordt uitbetaald en dat de werkgever waarschijnlijk in totaal meer aan de uitkeringsgerechtigde uitbetaalt dan UWV aan de uitkeringsgerechtigde verschuldigd is. Wil de deurwaarder echter toch onder UWV beslag leggen dan kan hij dit doen. Het gevolg hiervan za

zijn dat UWV de werkgeversbetaling zal moeten omzetten in een directe (rechtstreekse) uitkering aan de uitkeringsgerechtigde. UWV moet dan weer de loonheffingen inhouden en afdragen. Vervolgens wordt de netto-uitkering voor zover die de beslagvrije voet overtreft afgedragen aan de deurwaarder. Uiteraard zal UWV de werkgever meteen moeten inlichten dat de betaalrichting van de uitkering wordt gewijzigd. Anders bestaat de kans dat de werkgever te veel gaat betalen.

9.8 Instantiebetaling en beslag

Bij een instantiebetaling wordt de uitkering uitbetaald via een instantie die aan de uitkeringsgerechtigde periodieke betalingen verschuldigd is. Denk bijvoorbeeld aan een oorlogspensioen. UWV maakt dan de bruto-uitkering over aan de instantie. De instantie betaalt vervolgens de sv-uitkering plus de uitkering die men zelf verstrekt door aan de uitkeringsgerechtigde. Op het totaal houdt de instantie loonheffing (loonbelasting en premies volksverzekeringen) in. Het verschil tussen een werkgeversbetaling en een instantiebetaling is dat bij een werkgeversbetaling de premies voor sociale verzekeringen door de werkgever verschuldigd zijn en dat bij een instantiebetaling UWV de sociale verzekeringspremies verschuldigd blijft. Dit komt omdat de instantie zelf geen werkgever is in de zin van de Wet financiering sociale verzekeringen.

Als er beslag wordt gelegd op een instantiebetaling dan dient dit op dezelfde manier afgewikkeld te worden als bij paragraaf 9.7 is vermeld voor de werkgeversbetaling.